

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของไทย เพราะปัจจุบันใน โลกทัศน์ใหม่ของการศึกษายุค โลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีความจำเป็น ที่ประเทศไทยต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เคลื่อนไหว อยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากการเคลื่อนไหวของกระแสการศึกษา โลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ก็คือการสร้างคุณภาพ ของมนุษย์โดยวิธีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพื่อทำ ให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของแต่ละคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จัก การคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัว ให้ทันกับการเคลื่อนไหวทางการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รวมทั้งสิ่งที่สำคัญที่สุดในการ พัฒนาคุณภาพชีวิต และคุณภาพการศึกษา คือ คุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม สามารถจริงใจ อดทนอดกลั้น ของผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 ที่ว่าด้วยมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบคุณภาพภายนอกจะเห็น ได้ว่าการประกันคุณภาพจึงมีความสำคัญในกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องมีการพัฒนาอย่าง จริงจังและต่อเนื่อง ทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาสถานศึกษารวมไปจนถึง การแสดงถึงศักยภาพของสถานศึกษา ให้เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย และเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรให้ความสำคัญ โดยสถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน มีประสิทธิภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี โดยรวมภายในสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลทำให้สถานศึกษา มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายในการทำงาน และแผนการดำเนินงาน ที่ชัดเจน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษาที่มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานตามแนว การประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งจะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีส่วน

สำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับโรงเรียนหรือสถานศึกษาโดยเฉพาะบุคลากรครู ซึ่งมีหน้าที่หลักในการปฏิบัติการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายการศึกษาอย่างแท้จริง ฉะนั้นการนิเทศการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาในองค์การสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เพื่อให้ครูมีความรู้ มีความทันสมัย ช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันและเพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตลอดเวลา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 217) ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการนิเทศว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะสร้างเสริมสมรรถภาพของผู้บริหารและครู เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากร และเป็นการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบ วิวัฒนาการการศึกษาของประเทศไทยในช่วง 5 ทศวรรษได้ก้าวหน้าจากการตรวจสอบและประเมินผลมาเป็นการดำเนินงานหลายรูปแบบ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพทางวิชาชีพครู

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535, หน้า 9) ก็ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการนิเทศภายในเป็นอย่างมาก และถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนในการที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนย่อมทราบและเข้าใจสภาพปัญหาของโรงเรียน ตลอดจนสามารถวิเคราะห์เหตุผลของปัญหาได้ดีกว่าบุคคลภายนอก ซึ่งจะส่งผลให้การนิเทศติดตามสามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากรภายในโรงเรียนได้มากกว่าจึงได้มีการกำหนดนโยบาย และมาตรการให้ผู้บริหารโรงเรียนในทุก ๆ โรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติมีความคาดหวังว่าจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และได้กำหนดให้ใช้การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างถาวร ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

โรงเรียนวชิรวิทย์เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2540 อยู่เลขที่ 168/1 ถนนช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนได้รับใบอนุญาต ให้เปิดทำการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันได้แยกเป็นฝ่ายประถม ประถมศึกษาปีที่ 1-6 และฝ่ายมัธยม มัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นโรงเรียนเอกชน แบบสหศึกษา ประเภทสามัญศึกษา โดยมีปณิธานของโรงเรียนคือ วินัยดี วิชาเก่ง มีความสุข โดยโรงเรียนวชิรวิทย์มุ่งผลิตนักเรียนให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ ความสามารถ รู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีเหตุผลสามารถตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาด สามารถสร้างความรู้และปฏิบัติด้วยตนเอง พัฒนาวิธีการหรือแนวทางการแก้ปัญหาอยู่เสมอจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่ดี มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความเป็น

เลิศทางด้านวิชาการ นักเรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมการใช้ภาษา เทคโนโลยี เพื่อการสื่อสาร และการทำงาน มุ่งอบรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คิดสร้างสรรค์ในวิถีทางประชาธิปไตย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงตามวิถีชีวิตไทย สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตร่วมกันในวันข้างหน้าในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับปณิธานของโรงเรียน การบริหารงานวิชาการจึงเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญอีกบทบาทหนึ่งในการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการจัดการทรัพยากรทางการบริหารโรงเรียน คือ คน เงิน วัสดุ มาจัดการตามกระบวนการบริหาร โดยจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายของการศึกษา ในยุคของการปฏิรูปอันจะส่งผลให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สาเหตุที่ผู้ศึกษาเลือกที่จะศึกษาค้นคว้าในหัวข้อ การเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ก็เนื่องจากผู้ศึกษาต้องการที่จะพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนวชิรวิทย์ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อรับการประเมินภายนอก อีกทั้งยังเป็นการสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรภายในโรงเรียนได้รับทราบถึงเป้าหมายของการนิเทศภายในว่าเป็นการช่วยเหลือการพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจที่ดี ทำให้นักบุคลากร มีความมั่นใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ที่จบการศึกษาใหม่ จะสามารถเข้าใจการจัดการเรียนการสอนและสามารถพัฒนางานของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพขึ้นได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาสภาพที่แท้จริงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศเพราะเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากครูเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน แม้ว่าครูจะมีความสามารถในวิชาชีพครูแล้วก็ตาม แต่จากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ครูจึงต้องมีการพัฒนาตัวเอง และปรับปรุงความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาการให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการกระบวนการนิเทศภายในฝ่ายประถมศึกษาของโรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าช่วงชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอน
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ บุคลากรครูของโรงเรียนวชิรวิทย์ ฝ่ายประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2548 ผู้บริหารจำนวน 5 คน หัวหน้าช่วงชั้น จำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระจำนวน 8 คน ครูผู้สอนจำนวน 45 คน รวม 60 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียน ตามกระบวนการนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน คือ

- (1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
- (2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก
- (3) การสร้างสื่อและเครื่องมือ
- (4) การปฏิบัติการนิเทศภายใน
- (5) การประเมินผลและรายงานผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่เพิ่มขึ้น หลังจากการนิเทศภายใน ขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินงาน ด้วยความร่วมมือของบุคลากรภายใน โรงเรียนวชิรวิทย์ฝ่ายประถม เพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุด

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายกิจการ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวางแผนและวิจัย ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายธุรการ และหัวหน้าฝ่ายวัดและประเมินผล โรงเรียนวชิรวิทย์ ฝ่ายประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

หัวหน้าช่วงชั้น หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมดูแลตรวจสอบการนิเทศภายในเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียน วชิรวิทย์ ฝ่ายประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

หัวหน้ากลุ่มสาระ หมายถึง ผู้ควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน และเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นิเทศการจัดการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มสาระ

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน วชิรวิทย์ ฝ่ายประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปปรับปรุงแก้ไขและ
เพื่อวางแผนพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนวรวิทย์ ฝายประดุมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved